

Bogdan Biela

Symposium pastoralistów : „Status naukowy teologii pastoralnej – nauki pomocnicze teologii pastoralnej” : sprawozdanie z działalności sekcji pastoralistów polskich (Kraków 14–15 X 2002 r.)

Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne 36/1, 305-307

2003

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

skiego czy Niemca Christopha Schmida. W większości książki beletrystyczne dla młodych powstające na Śląsku są anonimowymi adaptacjami dzieł obcych. Drugi rozdział zatytułowany *Użyteczne i zabawne* prezentuje publikacje mające na celu inspirowanie dziecięcej zabawy. O ich przeznaczeniu świadczą już same tytuły, np. *Gry i zabawy na wolnym powietrzu*. W części tej autorka zwraca także uwagę na książkę obrazkową adresowaną do specyficznej grupy dzieci – dzieci nie umiejących jeszcze czytać. Interesujące, że właśnie Śląsk na przełomie XIX i XX w. jawi się, w porównaniu z ofertą wydawnictw galicyjskich i wielkopolskich, jako główny ośrodek produkcji polskiej książki obrazkowej.

Książka I. Sochy to interesujące i cenne kompendium wiedzy o polskiej książce dla młodego odbiorcy wydawanej na Śląsku od drugiej połowy XIX do początków XX w. Tematyka podjęta przez badaczkę została przedstawiona przede wszystkim ze stanowiska bibliologa. Nie zabrakło jednak i fragmentów będących analizą historycznoliteracką czy kulturoznawczą. Otrzymaliśmy więc pozycję interdyscyplinarną, która wnosi wiele nowych kontekstów w dotychczasowy stan badań śląskoznawczych, jak i w dzieje książki dla dzieci i młodzieży.

Katarzyna Tałuć

Ks. ANDRZEJ UCIECHA

DZIECKO W RODZINIE I SPOŁECZEŃSTWIE

(AKADEMIA BYDGOSKA, PIECZYSKA 24–26 VI 2002 R.)

W dniach 24–26 VI 2002 r. w Pieczyskach odbyła się konferencja naukowa *Dziecko w rodzinie i społeczeństwie* pod patronatem Katedry Historii Edukacji i Wychowania w Rodzinie Akademii im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Wszystkich zgromadzonych badaczy przybyłych z wielu ośrodków naukowych w Polsce przywitali organizatorzy: prof. dr hab. Juliusz Jundziłł i prof. dr hab. Dorota Żołądz-Strzelczyk. Wprowadzając w obrady, prowadzący sesję prof. dr hab. Karol Poznański podkreślił formalną nowość sympozjum, jaką była dwutomowa publikacja przygotowanych wcześniej prac.

Następnie wygłoszono dwa referaty. W pierwszym pt. *Badania nad dzieckiem w świetle pamiętników* prof. dr hab. Kalina Bartnicka stwierdziła, iż pamiętniki stanowią oryginalne źródło wiadomości o dzieciństwie. Aż do XIX w. zajmowano się nimi w sposób przypadkowy. Systematyczne badania rozpoczęły się dopiero w drugiej połowie XX w. Równocześnie Prelegentka zasygnalizowała, iż wartość badawcza literatury pamiętnikarskiej jest zmienna i historycznie uwarunkowana. Zajmując się badaniem pamiętników, należy uważać na specjalnie zastawione pułapki, w tym szczególnie na falsyfikację i konfabulację pseudoautentycznych przeżyć.

W kolejnym przedłożeniu pt. *Towarzystwo Historii Edukacji – krótkie dzieje – długa przyszłość* prof. dr hab. Irena Szybiak przypominała krótką historię Towarzystwa Historii Edukacji, jego podstawowe cele, zakres i formuły pracy.

W drugim dniu obrad (25 czerwca) uczestnicy, a zarazem autorzy opublikowanych artykułów, mieli okazję wysłuchać recenzji książki konferencyjnej. Prof. dr hab. Jan Iluk zajął się oceną tomu I: *Dziecko w rodzinie i społeczeństwie. Starożytność – średniowiecze*, zaś prof. dr hab. Danuta Drynda wnikliwie przeanalizowała zawartość merytoryczną oraz aspekty formalne tomu II: *Dziecko w rodzinie i społeczeństwie. Dzieje nowożytne*.

Ponadto wygłoszono jeszcze cztery referaty: prof. Iluk – *Z badań nad rodziną wczesnochrześcijańską*, prof. Jundziłł – *Dziecko w starożytności jako problem badawczy*, prof. Dorota Żołądz-Strzelczyk – *Dziecko w rodzinie staropolskiej*, prof. Karol Poznański – *Młodzież szkół lubelskich w latach 1780–1830*.

W trzecim dniu konferencji, na zakończenie obrad, jeszcze raz przedyskutowano zawartość opublikowanych tomów oraz przedstawiono propozycje tematyczne kolejnego spotkania.

Należy przyznać, iż organizatorzy zadbali zarówno o właściwy poziom naukowych debat, jak i o inne, bardziej wypoczynkowe atrakcje dla uczestników konferencji.

Ks. ANDRZEJ UCIECHA

JEDEN CHRZEST NA ODPUSZCZENIE GRZECHÓW (SEKCJA PATRYSTYCZNA, KIELCE 23–24 IX 2002 R.)

W dniach 23–24 IX 2002 r. odbyło się doroczne spotkanie Sekcji Patrystycznej działającej przy Komisji Episkopatu Polski ds. Nauki Katolickiej. Miejszem obrad było gościnne Wyższe Seminarium Duchowne w Kielcach. Spotkanie rozpoczęto Mszą św. koncelebrowaną pod przewodnictwem J. E. ks. bpa Kazimierza Ryczana.

Obrady otwarł ks. dr hab. Józef Naumowicz (UKSW), przewodniczący Sekcji Patrystycznej. Do poprowadzenia sesji naukowej poproszony został ks. prof. dr hab. F. Drączkowski (KUL).

Referat wprowadzający w tematykę konferencji wygłosił ks. prof. dr hab. Henryk Pietras (Kraków): *Jeden chrzest na odpuszczenie grzechów – próba zrozumienia świadectw patrystycznych*. Zaraz na wstępie prelegent uściślił, iż tak sformułowany tytuł zaczerpnięty został z Nicejsko-Konstantynopolińskiego *Credo*, a zamiarem przedłożenia jest szukanie odpowiedzi na pytanie o treść tego artykułu wiary. Słuchacze mogli zapoznać się z wnikliwą analizą dobranych tekstów Justyna, Orygenes, Bazylego Wielkiego, Augustyna, Jana Chryzostoma, Teodoret z Cyru, Cyryla Jerozolimskiego, Ambrojastra, Pelagiusza; nie zabrakło tekstów manichejskich. W podsumowaniu Autor stwierdził, że w przygotowaniu katechumenów do chrztu Ojcowie akcentowali jego eschatologiczny wymiar, a wizja odpuszczenia grzechów jawiła się jako wyzwolenie i uspokojenie.

W kolejnym wystąpieniu ks. prof. dr hab. Edward Staniek (PAT) podjął temat *Paenitentia secunda – odpuszczenie grzechów po chrzcie*. Po naszkicowaniu historycznego tła rozwoju badań nad zagadnieniem drugiej pokuty prelegent przeanalizował w porządku chronologicznym teksty patrystyczne (*Didache, Pasterz, Tertulian, Orygenes, Cyprian, Nowacjan, Bazyl Wielki, Jan Chryzostom, Leon Wielki, Ambroży*). We wczesnym okresie pokuta jest bardziej eschatologiczna, a mniej instytucjonalna. W IV w. pokuta zyskuje wymiar prawny, co szczególnie widoczne jest w myśli Bazylego Wielkiego. Zamieszanie w czasie wędrówki ludów przyczyniło się do obniżenia poziomu życia moralnego. W tej sytuacji okazało się, iż jedyna możliwość uzyskania przebaczenia była niewystarczająca. Problem został rozwiązany dzięki mnichom irlandzkim, którzy ułożyli *Księgi pokutne*. Na końcu wystąpienia autor zasugerował konieczność korekty tytułu referatu, który brzmiałby *Drugie nawrócenie i drugie pojednanie*.

W związku z możliwością zwiedzenia katedry kieleckiej plany popołudniowej sesji uległy zmianie.

O godz. 15.00 przystąpiono do omówienia spraw organizacyjnych i wydawniczych. Jednomyślnie podkreślono konieczność lepszej współpracy i wymiany informacji na polu zamierzonych prac translatorskich.